

Särskilt yttrande

Miljönämnden 2021-01-26

Ärende – Detaljplan för Tellus 5 och del av Tälje 1:1

Bygg med en arkitekturstrategi!

Vid dagens sammanträde i Miljönämnden i Södertälje har nämnden godkänt ett förslag till detaljplan för Tellus 5 – i folkmun kallad McDonaldstomten - och del av Tälje 1:1

Södertäljes medborgare och intressenter ska under några veckor ges möjlighet att säga sitt om ett förslag till detaljplan som redan innan den lämnat samhällsbyggnadskontorets ritbord fått ta emot en hel del ifrågasättanden från allmänheten. Och det är inte underligt. I Tellus 5 har Södertälje stadskärna sin i särklass hetaste markyta med utsikt över Maren och Södertälje kanals inlopp från Östersjön.

Det fanns tidiga förhoppningar om att här skulle rum och ytor skapas, i form av bland annat bibliotek, teater, biograf, konsthall och kanske saluhall – ett offentlighetens öppna rum och mötesplats för Södertäljes medborgare. Nu får Södertäljeborna istället ett hotell i 16 våningar, där de tidiga skrivningarna om en konsthall i bottenvåningen nu har övergått till att presenteras som en eventlokal – ett stycke förvandlingskonst i planprocessen. Risker är att idén om rum för allmänheten kommer att försvinna helt och att till syvende och sist endast plånboken gäller för tillträde i de privata domänerna.

Och de 16 våningarna? Vad annat än ekonomiska kalkyler motiverar höjden på detta höghus, som nu effektivt stänger igen karaktären av Södertälje centrum som en dalgång mellan Kusens Backe på östra sidan och backarna på västra sidan upp mot Torekäll-berget. Dessutom korkar höghuset igen utblickar och siktlinjerna från centrum mot Orionkullen och Kanalen och krymper den stadsmässiga och karakteristiska betydelsen av Kringlanhuset, Castorhuset, Orionkullens 1700-tals byggnader och Sorbonnehuset. Det är ett respektlöst förhållningssätt till den tidigare bebyggelsen.

Höghusets dominans kväver sin omgivning och förändrar därtill på ett mycket drastiskt sätt Södertäljes "skyline". Det är på tvärs mot utsagorna i det gällande Stadskärneprogrammet 2009–2029 som förordade kvarterstrukturer som knyter an till stadskärnans äldre bebyggelsemönster och hushöjder och som ansluter till stadskärnans mellanskala i fyra till sex våningar. Visserligen med en brasklapp om att hushöjder kan studeras vidare i detaljplaneskedet. Det finns ju till och med fler höghusprocesser på gång i centrum. I fallet Tellus 5 hade det varit önskvärt om helhetsperspektivet ur alla dess vinklar hade fått ett bättre genomslag. Som någon yttrade: "Varför ställer man ett höghus just vid Maren?"

Vi i Vänsterpartiet har under planprocessens gång under det dryga år som varit, i flera särskilda yttranden även ställt oss kritiska till att inre Marens vatten behöver tas i anspråk för att möjliggöra den höga huskroppen, annars blir proportionerna fel och förbipasserande kan få känslan av att huskroppen ramlar över dem och anfaller.

Vi Södertäljebor som var med på den tiden, 2005–2006, då det så kallade "Londonförslaget" presenterades och sablades ner av allmänheten kommer ihåg förskräckelsen över att någon kunde komma på idén att över huvud taget börja fylla igen Marenviken. Nu är det aktuellt igen – dock i betydligt mindre omfattning, men ändå.

Fortfarande lyser den utlovade arkitekturstrategin med sin frånvaro – på snart det fjärde året. Detta samtidigt som en mängd planprocesser sjösatts och till och med beslutats om i den centrala stadskärnan utan att ha en arkitekturstrategi att hålla i handen för helhet, gestaltning och uttryck.

Vänsterpartiet avstyrker det förslag till utformning av kv. Tellus som redovisas till Miljönämnden att lämna synpunkter på.

Det är inte den förnyelse av Södertälje centrum som staden behöver. Vi ser hellre en stad som bygger på de förutsättningar som geologi, befintliga byggnader, geografi och de byggnadstekniska förutsättningar som gett staden den karaktär som läget mellan Stockholm, Sörmland, Mälaren kan erbjuda istället för den storstadsjakt som nu präglar utformningen av centrumförnyelse och boendemiljö.

Staffan Norberg(v)

Miljönämnden

